

บทคัดย่อ

โครงการนำร่องบูรณาการจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาความยากจนจังหวัดนครพนม เป็นโครงการวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำข้อมูล รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ วิเคราะห์และจัดทำแผนชุมชน และเพื่อให้เกิดกลไกการบริหารจัดการให้เป็นกลไกแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน โดยเริ่มดำเนินการโครงการระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กันยายน 2548 เป้าหมายนำร่อง 40 ตำบล 160 หมู่บ้าน ทั้งนี้มีข้อมูลผู้จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจน(สข.1-สข.8) 131,744 ราย ร้อยละ 19 ของจำนวนประชากร มีปัญหา 191,936 ปัญหา ปัญหาที่มีผู้จดทะเบียนมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ร้อยละ 42.1 ปัญหาที่ดินทำกิน ร้อยละ 31.7 ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน ร้อยละ 7.3 และมีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อคนต่อปี จำนวน 13,609 ครัวเรือน ร้อยละ 12.79

จังหวัดนครพนมจัดรูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยออกแบบคัดกรองคนยากจนในพื้นที่ (แบบ ก ข ค) ที่มีความเดือดร้อนจริงๆเพื่อช่วยเหลือและจัดหน่วยการวางแผนเคลื่อนที่เข้าถึงครัวเรือนรายบุคคล ในขณะที่การจัดกระบวนการแผนชุมชนได้เริ่มมีการสร้างทีมงาน อบรมภาคีพี่เลี้ยง 480 คน อบรมวิทยากรกระบวนการระดับตำบลละ 4 คน รวม 160 คน เพื่อจัดเวทีค้นหาแกนนำหมู่บ้านละประมาณ 10 คน ได้แกนนำหมู่บ้าน 1,600 คน ทำการสำรวจข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลรายบุคคล (สข.1-สข.8) ทุกครัวเรือน จัดรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดทำแผนชุมชน โดยมีภาคีพี่เลี้ยงวิทยากรกระบวนการ องค์กรส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม และประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดเวทีแผนชุมชน การรวบรวมข้อมูลในภาพรวมปรากฏว่า หมู่บ้านนำร่อง 40 ตำบล 160 หมู่บ้านประชาชนมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 72,733 บาทต่อปี เฉลี่ยคนละ 15,497 บาทต่อปี เดือนละ 1,291 บาท เฉลี่ยคนละ 43 บาทต่อวัน มีรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนละ 58,895 บาทต่อปี เฉลี่ยคนละ 12,540 บาทต่อปี เดือนละ 1,045 บาท เฉลี่ยคนละ 34.80 บาทต่อวัน และมีหนี้สินในภาพรวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 56,095 บาทต่อปี เฉลี่ยคนละ 12,012 บาทต่อปี เดือนละ 1,001 บาทต่อคน เฉลี่ยคนละ 33 บาทต่อวัน

ด้านกระบวนการจัดทำแผนชุมชนจากภาคประชาชน มีแผนงาน 808 โครงการ 3 ระดับคือ แผนงานที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้เอง 135 โครงการ แผนงานที่ประชาชนทำได้เองบางส่วน ต้องขอรับการสนับสนุนจากรัฐบางส่วน 358 โครงการ และแผนงานที่ประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องขอรับการสนับสนุนทั้งหมด 315 โครงการ

ผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดนครพนม ได้แก้ไขไปแล้ว 37,237 ราย ร้อยละ 28.2 ได้แก่ หนี้สินภาคประชาชน 20,459 ราย ปัญหาที่ดินทำกิน 5,929 ราย ปัญหานักเรียน นักศึกษามีงานทำ 2,217 ราย ปัญหาคนเร่ร่อน 21 ราย ปัญหาถูกหลอกลวง 515 ราย ปัญหาคนจนไร้ที่อยู่

อาศัย 1,337 ราย ปัญหาอาชีพผิดกฎหมาย 32 ราย ปัญหาอื่นๆ 6,727 ราย ทั้งนี้จังหวัดนครพนม โดยศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัดนครพนม (ศตจ.จ.นพ.) และศูนย์ประสานสนับสนุนการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชน (ศตจ.ปชช.นพ.) จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยกระบวนการแผนชุมชน ในระยะที่ 2 - ระยะที่ 3 ต่อไปในปี 2549 เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลทุกหมู่บ้าน